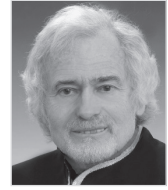

PROF. EMERITUS DR. PRUGBERGER TAMÁS DSC

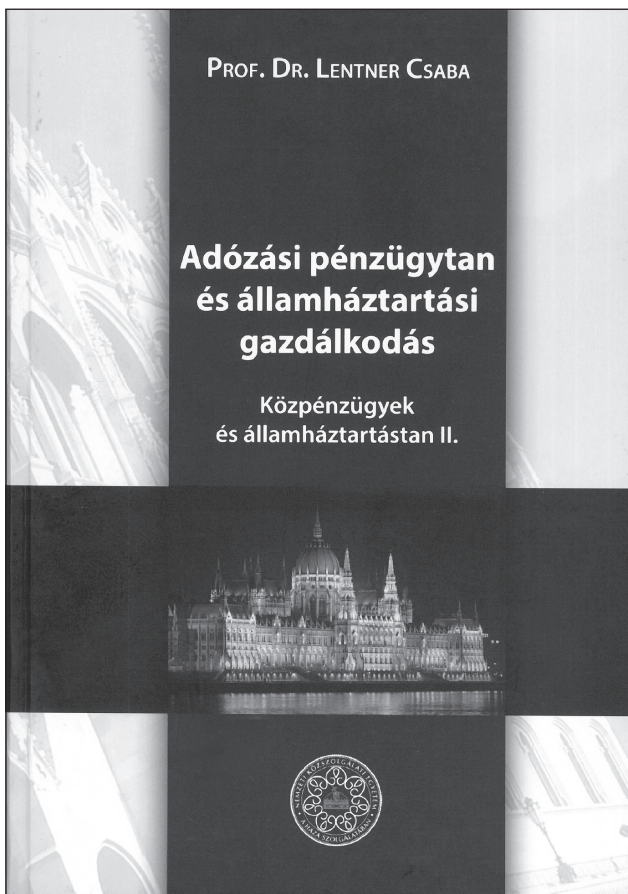
EGYETEMI TANÁR

MISKOLCI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

CIVILISZTIKAI TUDOMÁNYOK INTÉZETE AGRÁR- ÉS MUNKAJOGI TANSZÉK

Recenzió Lentner Csaba (szerk.) „Adózási pénzügytan és államháztartási gazdálkodás – Közpénzügyek és államháztartástan II.”¹ könyvéről

Több mint 850 oldalt kitevő kézikönyvnek is beillő tankönyvet tart kezében az olvasó. A könyv az adózás pénzügytanát az államháztartási gazdálkodással összefüggésben, azaz egyiket sem a másiktól elkülönítve izoláltan, hanem a kettőt kölcsönös összefüggéseiben tárgyalja, mutatja be és elemzi. Annak ellenére, hogy e grandiózus mű mintegy 34 fejezetből

áll és annak ellenére, hogy az egyes fejezeteket különböző szerzők vagy szerzői kollektívák írták, a mű nem esik szét, tartalma és szerkezete összefogott. Ez egyaránt vonatkozik az adózási rendszerre és az államháztartásra. A három részre tagolt könyv I. része az államháztartási gazdálkodás és a számvévesztési ellenőrzés elméleti kérdéseit mutatja be, beleegyezve mind az adó-, és az államháztartási-rendszer statikus struktúráját és dinamikus, ill. funkcionális vonásait. Ennek során megmutatkoznak az itt említett intézmények között fennálló statikus összefüggések és kölcsönhatások.

Ez az I. rész tíz fejezetből áll. Az 1. fejezetben a hazai nemzetgazdaság működésének gazdasági rendszerbeli jellegét és jogszabályi alapját írja le az alkotó szerkesztő szerző. Eme indító fejezetben egyúttal egy Keynes-i idézettel megfogalmazza a könyv irányvonalát, amely hosszú citátumból az utolsó mondat a leglényegesebb. E szerint „előbb vagy utóbb azonban az eszmék és nem a hagyományos érdekek törnek új utakat, és vezetnek jóra vagy rosszra”. Ennek jegyében mutatja be Lentner Csaba, hogy a nemzetgazdaság mai működési rendszerében, valamint a Magyar Nemzeti Bank (MNB) monetáris politikájában milyen szerepe van a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap által alkalmazott ortodox módszerekkel szemben álló unortodox módszernek, amellyel Magyarország sikerrel tudta kezelni a gazdasági válságot. Ezt az unortodox válságkezelést a szerző összehasonlítja mind az USA, mind az Európai Unió (EU) mind az Egyesült Királyság, mind pedig Japán központi bankjának a válságkezelési módjával. Ez az összehasonlítás is igazolja a magyar ortodox válságkezelési mechanizmus helytállóságát.

A további nyolc fejezet közül a következőben Baritz Sarolta Laura az állami gazdálkodás etikai vonatkozásait, a harmadikban Dormán István Zoltán a költségvetés tervezését és az Állami Számvévesztési ellenőrzési módszerét, a negyedik Pogácsás Éva tollából a költségvetés végrehajtásának az ellenőrzését és jogi szabályozását elemzi. Az ötödik fejezetben Németh Erzsébet és Kolosi Pál Péter a közpénzfelhasználás célszerű és hatékony jellegét vizsgálja, míg Pulai Gyula a

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Budapest 2015.

költségvetési adótervezés nemzetközi gyakorlatát, továbbá az OECD és az EU költségvetési alap-, ill. irányelvi tükrében mutatja be az EU-tagállamok költségvetési gazdálkodási gyakorlatát. Nagy Zoltán a közpénzügyi támogatások rendszeréről és szabályozásáról, míg Gregóczy Etelka az államháztartás területén érvényesülő közbeszerzés jogi előírásait ismerteti. Az ezt követő fejezetben Erdős Éva írása található, aki a nemzetközi és az európai adókonfliktusokról és azok kezelési módjáról szól. Az I. rész zárófejezetében Szilovics Csaba azt vizsgálja, hogy melyek és milyenek a minden vonatkozásban optimálisnak mondható adórendszer jellemző vonásai.

A könyv II. része az operatív adózási pénzügytant tárgyalja nyolc fejezeten keresztül. Ezek közül Szilovics Csaba az adó fogalmát és az adórendszerrel, valamint az adóügyi jogviszonyt és az adózás hazai anyagi és alaki jogi szabályait mutatja be az adózási alapelvek tükrében. Honyek Péter mindezt a magánszemélyek jövedelemadózáására konkretizálja. Sike Olga az általános forgalmi adó szabályait, míg Borók Tímea a társasági adót részletezi. A tizenötödik fejezetben Esküdt Gábor a jövedéki termékek adózási rendjét mutatja be, Bagny Krisztina és Demeter Zsuzsa pedig a forgalmi és a jövedéki adót érintve a magyar adóharmonizáció eddigi eredményeiről és további célkitűzéseiről szól. Varga Árpád a tizenhetedik fejezetben teljes körűen és részletesen mutatja be az adóigazgatást és az adózási rendet, ide értve mind a kettőnek az anyagi és eljárásjogi szabályait. Ugyancsak ő mutatja be a következő fejezetben a központi és az önkormányzati adóhatóságokat, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt, a kormányhivatal adóhatósági oldalát, valamint a helyi adók vonatkozásában a megyei és a települési önkormányzati hivatalt.

A III. rész a társadalombiztosítás pénzügyeiről szól, amely terület az állami központi költségvetés egyik alrendszerét képezi. Itt Novoszáth Péter a társadalombiztosítás gazdasági és pénzügyi vonatkozásait elemzi mind az egészségbiztosításra, mind a nyugdíjbiztosításra kiterjesztve a vizsgálatot. Szól a pénzügyi és a gazdasági válság e területet érintő káros hatásairól, valamint a demográfiai problémákról, ami az EU tagállamaiban – bele értve Magyarországot is – szükségessé teszi a társadalombiztosítás reformját, átalakítását. A huszadik fejezetben Lóránt Szabolcs a társadalombiztosítás egészség-, és nyugdíjbiztosítási oldalának főbb jogi előírásait mutatja be a biztosítási kötelezettség és a járulékfizetés oldaláról. A huszonegyedik fejezet Prugberger Tamás és Barta Judit tollából származik, akik bemutatják a nyugat-európai államoknak a második pillért képező üzemi kiegészítő nyugdíjrendszerét, amely a kiegészítő magánnyugdíjnak az ortodox neoliberális gazdaságpolitika nyomására kezdett háttérbe szorulni, most viszont ismét előtérbe kerül a foglalkoztatói kiegészítő nyugdíj formájában.

A IV. rész az államháztartás operatív pénzügyi menedzsmentjéről szól, amely a Dancsó József által írt huszonkettedik fejezettel kezdődik, aki a Magyar Államkincstárnak a közszféra pénzügyi menedzsmentjében betöltött szerepéről értekezik. Ezzel összefüggésben részletesen bemutatja az Államkincstár tevékenységét, az államháztartás körében nyújtott pénzforgalmi szolgáltatásokat, a kincstári forint-, és devizaszámla-vezetést, valamint a kincstári költségvetést. Ugyanakkor kitér az önkormányzati rendszer finanszírozá-

si és pénzforgalmi rendjére is, amely összefüggésben áll az államkincstárral, miként a központi költségvetés az önkormányzattal (megjegyzés tőlem – P.T.). A Főmötör-Nagy-Pere szerzői triász az MNB-nek az államháztartást érintő pénzforgalmi tevékenységét mutatja be. Még mielőtt azonban ennek a vizsgálatára térne, bemutatja az MNB jogállását és kapcsolatát az államháztartással, valamint beszél az MNB nyílt piaci műveleteiről. E IV. rész utolsó, huszonnegyedik fejezetét Huszti Ernő írta, aki a költségvetés és a jegybank sajátos kapcsolatát, a segnioraget mutatja be.

A könyv V. részében négy fejezet az önkormányzati és a lokális kormányzati gazdálkodásról szól. Itt a Gasparovics-Horváth-Lentner szerzői triász a magyar önkormányzati rendszer gazdasági irányítását és koordinációját elemzi, három témakört érintve. Az első a magyar önkormányzati gazdálkodás alakulásának főbb állomásait, a második az önkormányzati gazdálkodás jogszabályi környezetét, míg a harmadik az önkormányzati gazdálkodás szakszerűségéért fennálló kormányzati felelősséget mutatja be. Ezt követően a könyv huszonhatodik fejezetében Lentner Csaba az önkormányzatok pénzügyi koordinációjáról és működőképes állapotban tartásának eszközrendszeréről szól. Ennek kapcsán mutatja be az Állami Számvevőszéknek az önkormányzati adóssággal „szemben folytatott küzdelmét”.

A következő fejezet – amelyet Berczik-Hopka-Kecskés-Persegi szerzői team írt meg – ugyancsak az önkormányzatokkal foglalkozik, bemutatva azoknak a közfeladatok ellátásával kapcsolatosan megújult szerepét és ennek megfelelően átalakított gazdasági finanszírozását. Egy további fejezet – amelyet Berczik, Hetei és Víg írtak meg – a központi költségvetési szervek és dekoncentrált szerveiknek, nevezetesen a kormányhivatalok és a járási hivatalok gazdálkodási szabályait mutatja be. Utolsóként a huszonkilencedik fejezetben Gregóczy Etelka a helyi adók gazdasági szerepéről és a gépjárműadóóról, valamint azok tervezésének és beszedésének szabályairól ír.

A tan- és kézikönyv utolsó, VI. része öt fejezetben az operatív államháztartási menedzsmentet tárgyalja, ahol elsőként Printz János a költségvetési gazdálkodás és beszámolás megbízhatóságának az ellenőrzés szabályrendszerét és technikáját mutatja be. Ezt követően a könyv harmincegyedik fejezetében Lentner Csaba a közüzemi szolgáltatásoknál a költségvetési rend szerinti gazdálkodás számviteli rendszerével foglalkozva, annak magyar és európai szabályozási rendszerének alakulását mutatja be. Az ezt követő fejezetben Farkas Szilveszter és Lengyel Zsuzsa a public menedzsment témakörét tárgyalva az állami beavatkozás célját és eszközeit, a közszolgálati menedzsment eszköztáráról és arról szól, hogy miként lehet ezt az eszköztárt a közszektor átalakításánál alkalmazni. Auer Ádám a szerzője a harmincharmadik fejezetnek, amelyben az állami és az önkormányzati részvétellel működő (neo)korporatív rendszerrel értekezik. Ennek során bemutatja az állami részvétellel működő gazdasági szervezeteket, társaságokat. Végezetül pedig a harmincnyolcadik fejezet – amelynek szerzője a Zeman-Tóth szerzőpáros – az önkormányzatok és a közüzemi vállalatok teljesítményértékelési rendszerét tárja az olvasó elé.

Összegezésül annyit, hogy a kötet logikusan szerkesztett, tartalma pedig konzisztensen két nagy makrogazdasági és

makro pénzügyjogi területet fog át és ugyanígy átfogja az adózási-adójogi, valamint az államháztartás-vitel jogát és igazgatását statikusan és funkcionálisan egyaránt. Valamennyi fejezet rendszertanilag logikusan épül egymásra és mindegyik tartalma kimerítően és átfogóan mutatja be a saját fejezetcímében feldolgozásra került témakört. Az egyes fejezetek tartalmi feldolgozásában a szerzők elméleti felkészültségét a

fejezetek végén közölt gazdag irodalomlista bizonyítja. Emellett az egyes fejezetek szerzői témájuk megírásánál felhasználták gyakorlati tapasztalataikat is. Mindez a kötetet valóban alkotói szerkesztésével elvégző szerkesztő Lentner Csabának köszönhető, aki komoly szaktudással és kutatói alapossággal építette fel a kötet vázát, és maga is szerzőként hozzájárult az egyeztet írások magas színvonalához.